

22.

Teologický liberalismus

Termín liberalismus bývá často chápán jako odkaz k některým teologickým trendům 19. a 20. století. Určitým způsobem navazuje na osvícenství a stal se známým svými pokusy přizpůsobit křesťanskou víru modernímu bádání, ať již pocházelo ze studia dějin, literární kritiky, přírodních věd a později také oborů humanitních. Liberalismus byl provázen optimistickou atmosférou důvěry v rozvoj lidského poznání a lidských rozumových schopností. Typickým jevem se stal např. odpor proti zázrakům a všemu, co souviselo s nadpřirozenými jevy víry a duchovního života. Za hodnotící měřítko adekvátnosti víry je v teologickém liberalismu považována směsice rozumu a zkušenosti.

Liberalismus se projevil v útoku na tradiční autoritu křesťanského obsahu víry a tím i na Písmo. Často byl posilován důraz na sociální a etický rozměr křesťanství (viz tzv. sociální evangelium). Ježíš byl chápán spíše jako sociální reformátor a učitel mravnosti než jako Spasitel. Později se zákonitě začal projevovat také liberalismus etický, který byl důsledkem frontálního útoku na autoritu Písma.

V nedávné době se z liberálních kořenů vyprofilovala teologie smrti Boha, dále různé varianty sekulárních teologií, teologie osvobození a feministická teologie. Pro tyto proudy je typické, že příběh Bible považují za nemoderní a svázaný s rasistickými, sexistickými a dalšími utlačovatelskými přístupy a metodami. Všechny tyto směry trpí optimistickým pojetím lidské přirozenosti a evolučním chápáním kulturního vývoje lidstva.

Liberalismus velmi narušil víru mnoha lidí a celkově oslabil církve v Evropě i v Severní Americe. Misijně zůstal neplodný a sekulárního člověka rozhodně neoslovil. V současné době celá paleta liberálních teologií dál rozkládá církve zejména lidového typu a přijímáním etického pluralismu likviduje biblický důraz na pozitivní odlišnost křesťanů od světské společnosti. Lékem na nemoci teologického liberalismu je podřízení se autoritě Božího slova, víra ve verbalizované Boží zjevení a následování cesty inkarnovaného Slova v Ježíši Kristu. Apoštolé nechtěli být svobodomyšlnými a bezzásadovými liberály. Skutečnou svobodu nacházeli v podřízenosti a poslušnosti Kristu.

Stanovisko Rady Církve bratrské
otištěno v časopise Brána 3/2009, s. 9